

Мова – найважливіший засіб спілкування, пізнання і впливу

1. Прочитайте вислів.

Лиш народи, явлені у Слові, достойно можуть жити на Землі.

Л. Костенко

Як розумієте цей вислів?

Продовжіть:

Мова -це -

-Що можна зробити словом?

2. Вправа 1, с.4

Вправа 1, с.4 Свідчення віків

Прочитайте легенди та поміркуйте.

Якось один вельможа, зізвавши до себе гостей, поцікавився у мудреця, що на світі найкраще. Мудрець відповів:

- Найкраще у світі - це мова.

За допомогою мови будуються міста, розвивається культура народів. За допомогою мови ми вивчаємо науки і одержуємо знання. За допомогою мови люди можуть зрозуміти одне одного, вирішувати різні питання, просити, вітати, миритися, виконувати прохання, надихати на подвиги, виражати радість, освідчуватися в коханні. Тому немає

Таке міркування сподобалося ~~чароту-краще~~ ~~Тоді~~ ~~мове~~ вельможа поцікавився у мудреця, що на світі найгірше. Мудрець відповів:

- Найгірше у світі - це мова.

Усі здивувалися такій відповіді, а мудрець пояснив:

- За допомогою мови люди засмучують і розчаровують одне одного. За допомогою мови можна обманювати, хитрувати, сваритися. Мова може зробити людей ворогами, призвести до війни, нею наказують руйнувати міста і навіть цілі держави, вона може приносити в наше життя горе і зло, принижувати, ображати. Чи може бути щось гірше за мову?!

Не всім було приємно слухати цю відповідь.

Активация Wi
Чтобы активирова

Обговоримо прочитане

Чому мудрець вважав, що на світі немає нічого кращого за мову?

- Як мудрець обґрунтовує те, що на світі немає нічого гіршого за мову?

- Які речення легенди характеризують мову як засіб спілкування, які - як засіб пізнання, а які - як засіб впливу?

- Від чого залежить те, що буде нести мова - добро чи зло, красу чи потворність?

3. Моделювання ситуації

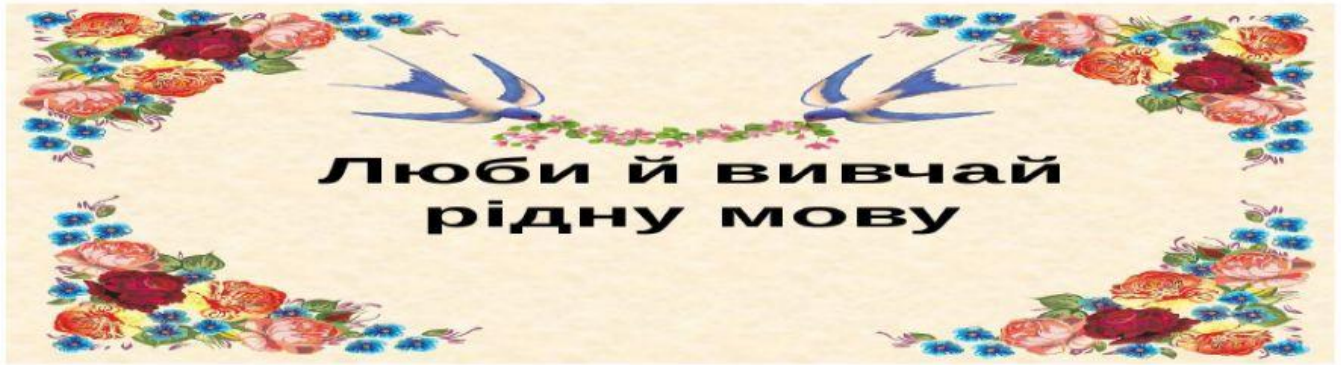
Уявіть, що ви власник великої компанії з міжнародними зв'язками. Чи може впливати мова на ваш бізнес?

4. Поняття "Культура мовлення".

Як розумієте це поняття?

Які шляхи підвищення культури мовлення?

5. **Скласти листа нащадкам, у якому розкриваєте, *які перспективи відкриваються перед сучасною молоддю людиною, яка вільно володіє словом***

Повторення: лексикологія та морфологія - дієслово

6. Вправа 4, с.8

Випишіть словосполучення в прямому значенні та переносному.

Випишіть дієслово. Яка це форма дієслова? Утворіть від цього слова інші форми.

Який спосіб дієслова? Утворіть інші

Починається - однозначне чи багатозначне слово?
Доведіть

Доберіть до дієслова "починатися" синонім

Доберіть до дієслова "починатися" антонім

Запишіть усі форми дієслова “починається” у наказовому способі

7. Вправа 4, с.9

Записати в дві колонки

5 ПОПРАЦЮЙТЕ В ПАРАХ. З'ясуйте, у яких прикладах виділені слова багатозначні, а в яких – омоніми. Один з вас має виписати приклади з багатозначними словами, а другий – з омонімами.

1. Теплий день – теплий погляд.
2. Степова чайка – козацька чайка.
3. Чиста совість – чиста тарілка.
4. Перлова крупа – перлове намисто.

Омоніми	Багатозначні

8. Усно вправа 8, с.10

8 І. **КОЛО ДУМОК.** Поясніть, чому слова першої групи зараховують до історизмів, а другої групи – до архаїзмів. Поміркуйте, що спільного між архаїзмами та історизмами.

1. Боярин, губернія, жорна.
2. Войовник, благий, злото.

ІІ. Запишіть слова у дві колонки: 1) історизми; 2) архаїзми. Скористайтеся довідкою.

Гетьман, ректи, дзигар, мушкет, кольчуга, ратай, ланіти, веретено, перст.

ДОВІДКА. Дзигар – годинник; ланіти – щоки; ратай – орач; перст – палець.

9. [Виконати вправу онлайн](#)

10. **Вправа 8, с.10**

9 Прочитайте слова та поєднайте їх у синонімічні пари. Запишіть ці пари, ставлячи першим діалектне слово.

Ватра, гарно, подвір'я, господиня, легінь, обійстя, ґаздиня, ґарáзди, файно, достатки, парубок, вогнище.

Виписати діалекти	підберіть до нього дієслово	визначте дієвідміну

10. **Вправа онлайн** [посилання](#)

Пояснити фразеологізм

Виписати, якщо зустрічається дієслово	поставити в 2 особі множині	визначити вид

11. Лексичні помилки

Вправа онлайн [посилання](#)

12. Домашнє завдання

Вправа 13.

Напишіть розповідь (5-7 речень) на довільну тему, використавши щонайменше 2 фразеологізма

Виписати із використаного в творі фразеологізму дієслово.

Зробити лексичний розбір цього слова	Зробити морфологічний розбір цього слова

